

JÄRVENPÄÄN SEURAKUNNAN VANHANKIRKON

= Tuusulan seurakunnan Järvenpään kylän
seurakuntatalon historiaa

koonnut Jaakko Harjuvaara

Järvenpään Seurakunta, Synty ja 25-vuotisvaiheet 1952-1976 Veijo Kokkonen:

johtaja, että koska kirkkoraadin jäseniä ei ole muutama vuoteen valittu, valittaisiin jäsenet. Järvenpäästä valittiin tällä kertaa nahkuri G. U. Sevon. 1900-luvulla alkaa järvenpääläisten joukossa esiintyä muitakin kuin maanviljelysväestön edustajia. V. 1925 valittiin kirkkovaltuustoon nahkuri F. A. Aalto ja 1930-luvulla alkaa näkyä koulupaikkakunnan edustus. Kirkkovaltuustossa edustivat näet järvenpääläisiä johtaja Aino Voipio, Lutheropiston johtaja M. O. Karttunen ja Maatalousnormaalikoulun johtaja, maisteri K. A. Väänänen kukin vuorollaan. Järvenpääläisten edustus Tuusulan seurakunnan hallintoelimissä ei vastannut asukasmäärää, mutta se ei suinkaan ollut muitten seurakuntalaisten syytä, vaan järvenpääläiset olivat laiskoja käymään kirkonkokouksissa. 31. 12. 50 pidettyyn kirkonkokoukseen järvenpääläiset osallistuivat 29 hengen osanottajajoukolla ja valitsivat kaikkien erovuorossa olevien kirkkovaltuuston ja kirkkoneuvoston jäsenten tilalle omansa. Äänestyksen jälkeen valittiin kirkkovaltuustoon: O. Toiviainen, N. Avovirta, T. Mäkelä, P. Harjuvaara, E. Saraspää, V. Kokkonen ja Ilmari Kokkonen sekä kirkkoneuvostoon J. Purola.

JÄRVENPÄÄN SEURAKUNTATALOYHDISTYS R.Y.

Perustaminen

Toukokuun 27 päivänä 1936 kokoontuivat Tuusulan Seurakunnan Kirkkovaltuuston valitseman toimikunnan jäsenet kauppias Vihtori Lehtonen, johtaja Aino Voipio ja pastori Veikko Vallas pohtimaan seurakuntatalon aikaansaamista Järvenpäähän. Jo kesäkuun 7. päivänä samana vuonna pidettiin toimikunnan kutsutuna yleinen kokous Järvenpään Seurojentalossa. Kauppias (myöhemmin talousneuvos) Lehtonen alusti kysymyksen ja myös rovasti S. V. Vaarantaus käytti puheenvuoron, jossa hän ilmoitti "Tuusulan Seurakunnan Kirkkovaltuuston olevan seurakuntatalojen rakentamiskysymyksessä periaatteessa sitä mieltä, että sikäli kuin paikallista harrastusta ja alotetta jollakin paikkakun-

nalla on havaittavissa, sikäli seurakunta tulisi mahdollisuuksien mukaan tukemaan paikkakunnan pyrkimyksiä ja ratkaisisi mahdollisen avustuksen annon kussakin tapauksessa erikseen." Pöytäkirjan mukaan kokouksessa virisi vilkas keskustelu, jossa valaistiin Järvenpään seurakuntatalon välttämättömyyttä. Kokouksen kolmekymmentäyksi osanottajaa olivat yksimielisiä sellaisen yhdistyksen perustamisesta, joka "veisi Järvenpään seurakuntataloasiaa eteenpäin ja tilaisuuden tullessa toteuttaisi kysymyksessä olevan seurakuntatalohankkeen." Kokouksen koollekutsunut toimikunta valittiin laatimaan sääntöehdotuksen ja kutsu-
maan koolle perustavan kokouksen. Syyskuun 27. p:nä 1936 oli-
 kin sitten jo perustava kokous, jossa yhdistyksen väliaikaiseen
 johtokuntaan valittiin lehtori Ella Kitunen, opettaja Anni Kirja-
 lainen, opettaja Selma Savola, maanviljelijä Kauno Talvela, kaup-
 pias Heikki Kokkonen, rouva Aili Väänänen, herra Otto Hiekka-
 nen ja pastori Veikko Vallas, viimeksimainittu kokoonkutsujana.
 Joulukuun 4 p:nä 1936 hyväksyi oikeusministeriö yhdistyksen
 yhdistysrekisteriin. Ensimmäisen vuoden vuosikertomuksessa to-
 detaan: "Yhdistykseemme kuuluu kaikkiaan 235 jäsentä, ja voi-
 daan ilolla mainita, että kaikki yhteiskuntapiirit ovat poikkeuk-
 setta kokoontuneet kysymyksessä olevan asian ympärille. Samoin
 on asianlaita ompeluseurassa, johon kuuluu yli viisikymmentä jä-
 sentä."

Seurakuntatalon rakentaminen

Seurakuntatalon paikkakysymys oli valmistelevan toimikun-
 nan kokouksessa esillä jo toukokuun 27 p:nä 1936 ja kesäkuun
 4:n päivän kokouksessa voitiin todeta, että apteekkari Aino
 Kajander on valmis lahjoittamaan seurakuntatalolle tontin silloi-
 sen apteekin vierestä, nykyinen osoite Sibeliuksenkatu 7. Paikka-
 kysymys sai kuitenkin uuden käänteen, kun kolmetoista paikka-
 kuntalaista: T. V. Harjuvaara, Mirja Hiidenheimo, Saara Hyr-
 käs, Aino Kajander, Anni Kirjalainen, Ella Kitunen, Heikki Kok-
 konen, Saara Koponen, Hertta Linkola, Emmi Seppälä, Jean Si-
 belius, K. E. Talvela ja Aino Voipio ilmoittivat lahjoittavansa va-

J. J. Hurjusaara
 Mirja Hidenheimo
 Laara Hyrkäs.
 Aina Kapanen
 Anni Kujala
 Eella Kuitunen.

J. H. Makkonen
 Laara Kapanen.
 Helmi Lintola
 Eemi Leppä.

JEAN SIBELIUS

A. S. S.

Lödenström O. Y. -n tekijäpalkkio (J. S. S. Voipio)
 "Luloisen kirkon."

Jäljennös Järvenpään Seurakuntataloyhdistys r.y:n lahjoituskirjasta. Nämä
 henkilöt lahjoittivat seurakuntatalon tontin.

rat nykyisen seurakuntatalon tontin ostamiseen. Lahjoitus otettiin mielihyvin vastaan vuosikokouksessa 14. 3. 1937. Tuosta tontista toteaa Veikko Vallas: "Paikka on edustava, aurinkoinen mäenrinne, jossa jo on luonnon itsensä muodostamaa puistikkoa. Lisäksi kaunis näköala Tuusulan järvelle, jonka toisessa päässä sijaitsee seurakuntamme kirkko." Näin jälkeempäin on lisäksi mielihyvin todettava, että kun Rakennushallitus pani rakentamisen ehdoksi, että yhdistyksen oli ostettava lahjatontin vierestä lisämaata, muodostui seurakuntatalon tontin suuruudeksi n. 7 000 m², josta nuori Järvenpään seurakunta sai myöhemmin oivan maapohjan uudelle kirkolle. Seurakuntatalon rakennussuunnitelmat tilattiin arkkitehti Yrjö A. Vaskiselta. Rakentamiseen ryhtyminen ei ollutkaan sitten aivan yksinkertaista. Pyydetty urakkatarjoukset nousivat huomattavasti yli arkkitehdin kustannusarvion. Niinpä päätettiin rakentaa seurakuntatalo ensin vain vesikattoon saakka. Työurakka annettiin 15. 5. 1939 paikkakuntalaiselle urakoitsija Toivo Virtaselle. Rakennusaineet päätti yhdistys hankkia itse, koska rakennusaineista osa oli luvattu yhdistykselle lahjoituksina. Lahjoittajista on erikoisesti vuosikertomuksessa mainittu Järvenpään Sahan ja Kellokosken Tehtaan huomattavat hinnanalennukset ja paikkakunnan maanviljelijäin rakennusainelahjoitukset. Kertomuksessa ei ole unohdettu myöskään ompeluseuran osuutta ja yksityisiä rahalahjoittajia. Rahoitusta saatiin niin hyvin, että jo syyskuussa 1939 voitiin antaa urakoitsija Virtasen suoritettavaksi ensimmäisen kerroksen sisätyöt ja sivulehterit valmiiksi, jotta rakennuksen tärkeimmät huoneet voitaisiin ennen vuoden loppua ottaa käyttöön. Seurakuntatalon rakennustyöt keskeytyivät syksyllä 1939 "ylimääräisten kertausharjoitusten" johdosta. Kuitenkin töitä voitiin jatkaa helmikuussa 1940, kun puolustusministeriö oli kehottanut yhdistystä saattamaan työt loppuun sotasairaalaa varten. Lisäksi Tuusulan seurakunta oli myöntänyt yhdistykselle 120.000 markan lainan. Mäntsälästä saatiin ostaa lämmitykseen kaksi kirkkokaminaa ja seurakuntatalo voitiin vihkiä käyttöön otettavaksi 28. 4. 40. Seurakuntatalon rakentaminen jatkui jälleen seuraavana vuonna 1941. Tuusulan kunta oli nimittäin ilmoittanut olevansa halukas

vuokraamaan seurakuntatalon alakerroksen kansanhuoltoa ja si-
vukirjastoa varten ”riittävän suurta vuokraa” vastaan, kuten
vuosikertomuksessa kerrotaan. Näin talo saatiin alkuperäisen
suunnitelman mukaiseen valmiiseen kuntoon ja taloon myös kes-
kuslämmitys. Naapuri, yhteiskoulukin sai vuokrata yläkerrasta
luokkahuoneita paisuneelle luokkahuonetarpeelleen. Seurakunta-
talo oli nyt siinä kunnossa, missä se palveli myös Järvenpään seu-
rakuntaa sen alkuvaiheissa.

Seurakunnallinen toiminta ja Terijoen seurakunnan sekä Luther- ja Seurakuntaopiston osuus.

Rakentamisen yhteydessä mainittiin jo seurakuntataloyhdis-
tyksen ompeluseurasta. Ompeluseura oli heti yhdistyksen alusta
lähtien keskeinen työmuoto yhdistyksen toiminnassa. Ompeluil-
loissa laulettiin hengellisiä lauluja ja virsiä, luettiin luku jostakin
hartauskirjasta tai kuunneltiin jonkin läsnäolleen papin hartaus-
puhetta ja yhdyttiin lopuksi yhteiseen rukoukseen. Paitsi Tuu-
sulan seurakunnan pappeja vierailivat ompeluseuroissa Luther-
ja Seurakuntaopiston opettajat ja papit sekä Terijoen seurakun-
nan kirkkoherra, rovasti Väinö Mutru. Ompeluseurat kokoontuivat
usein osanottajiensa kodeissa ja olivat samalla joka toinen viikko
eri perheissä pidettyjä hartaushetkiä. Tässä yhteydessä on syytä
mainita myöskin yhdistyksen jäsenmaksujen keräystavasta, jota
useana vuonna suoritti uskollisesti neiti Sylvi Jokivuori. Hän
kiersi kodista kotiin ja toi näin vuosittain tervehdyksen seura-
kuntataloyhdistykseltä. Vaikka jäsenmaksun suuruus oli pieni,
oli sen maksaminen joka vuosi tärkeä yhteenkuuluvaisuuden to-
distus. Yhdistyksen syys- ja kevätkokoukset olivat useimmiten
samalla yhdistyksen juhlatilaisuuksia. Niissä oli aina musiikkioh-
jelmaa ja usein myöskin useampia puhujia. Juuri näitten kokous-
ten salintäyteisessä osanottajajoukossa läsnäolleen voi yhtyä en-
simmäisen vuosikertomuksen toteamukseen: ”.. voidaan ilolla
mainita, että kaikki yhteiskuntapiirit ovat poikkeuksetta kokoon-
tuneet kysymyksessä olevan asian ympärille.” Tuollainen yhteis-
henki ja lukuisat esirukoukset ovat varmaan tuoneet siunausta

Järvenpään Seurakuntataloyhdistyksen toiminnalle. Terijoen seurakunnan siirryttyä tilapäisesti Järvenpäähän voitiin seurakuntatalossa alottaa säännölliset päiväjumalanpalvelukset, joitten suorittajina usein esiintyivät Tuusulan ja Terijoen pappien lisäksi Luther- ja Seurakuntaopiston papit. Paikkakunnalle oli siirtynyt myöskin Terijoen seurakunnan kanttori-urkuri Toivo Viro, joka täydensi omalla panoksellaan jumalanpalveluksia. Paikkakunnalle sijoittunut siirtoväki muistaa varmaan kiitollisuudella seurakuntataloa yhteisten tilaisuuksien kokoontumispaikkana, erikoisesti esimerkiksi hää- ja hautajaistilaisuuksissa. Toisaalta paikkakuntalaisten seurakuntaelämään vaikutti elävöittävästi terijokelaisten ja muun siirtoväen harras kristillisuus. Siirtoväki oli todellista kirkkoväkeä ja karjalaisella mukautumiskyvyllään ryhtyi innolla osallistumaan kaikkeen muuhunkin seurakuntatoimintaan. Ei siis vain Terijoen seurakunnan kirkkoherra ja kanttori, vaan myös seurakuntalaiset alkoivat hyvin pian olla vaikuttavia tekijöitä järvenpääläisen kirkkokansan keskuudessa. Tässä yhteydessä on syytä mainita, että siirtoväkeen kuuluneet ortodoksit saivat myöskin kokoontua seurakuntatalossa omiin jumalanpalveluksiinsa.

Seurakunnallinen toiminta laajeni hiljalleen sotien jälkeen m.m. siten, että niin Tuusulan kuin Terijoenkin seurakunnat pitivät rippikouluaan seurakuntatalossa. Kun seurakuntatalon torniin vihittiin jouluaattona 1946 Ruskealan seurakunnalta lainaksi saatu kirkonkello ja seurakuntasaliin vuonna 1947 alttari, oli seurakuntatalo valmis palvelemaan kyläkirkkona, kuten eräässä yhdistyksen vuosikertomuksessa mainitaan. Altтарin yhteydessä on mainittava rouva Emilia Bauer ja puuseppä Pekka Borg, joista edellinen lahjoitti varoja alttaria varten ja jälkimäinen suoritti omana osuutenaan työn lahjana. Järvenpään seurakuntataloyhdistyksen osuutta seurakuntatyössä kuvaa lainaus yhdistyksen vuoden 1949 toimintakertomuksesta: "Yhdistyksen jäsenet ovat olleet ilahduttavan runsaslukuisina mukana erilaisissa seurakunnallisissa työ- ja toimintaryhmissä. Seurakunnallisen elämän kannalta yhdistystoiminta täyttääkin parhaiten tarkoituksensa silloin, kun se ei muodostu itse tarkoitukseksi, vaan tyytyy suorittamaan palveli-

jan tehtävää seurakunnan ja samalla kansankirkon moninaisella työsaralla. Liittyessään elimellisesti seurakuntatyöhön, herättäessään ja syventäessään jäsenissään seurakuntatietoisuutta sekä saamalla heistä toimivia vastuuta kantavia seurakunnan jäseniä, yhdistys tekee rakentavaa ja kokoavaa työtä, johon aikanaan on liittyvä suuri siunaus. Jos haluaisimme esitellä niitä toimintaryhmiä, jotka säännöllisesti kokoontuvat seurakuntatalossamme, olisi tällöin mainittava diakonaattiompeluseura, seurakuntatalon kuoro, raamattupiiri, seurakuntapiiri, seurakuntanuoret, kerhopojat, partiotytöt ja pyhäkoulu. Liioittelematta voimme sanoa, että näissä ryhmissä toimivista suurin osa on Järvenpään Seurakuntataloyhdistyksen jäseniä, yhdistyksen nimen silti esiintymättä niiden yhteydessä.” Edellä olevan lainauksen perusteella voitane todeta, että Järvenpään Seurakuntataloyhdistys oli jo kaksi vuotta ennen seurakunnan perustamista luonut vankan pohjan myös sille seurakunnalliselle elämälle, jolle uusi seurakunta on voinut rakentaa.

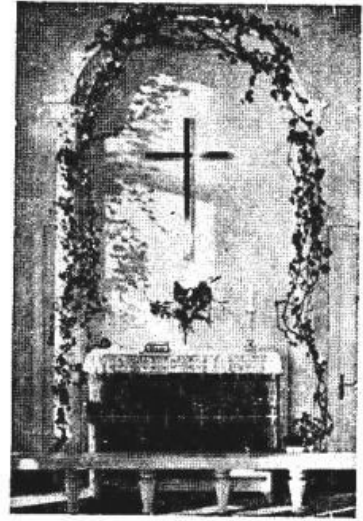
Järvenpään Seurakuntataloyhdistys r.y:n toimihenkilöistä ja loppuvaiheista

Yhdistyksen alkuvaiheen puuhahenkilöistä on jo mainittu rakentamisen yhteydessä. Ompeluseuran alkuajan keskeisistä voimista ovat vielä keskuudessamme rouvat Lahja Vallas ja Aili Väänänen, joka on ainoa yhdistyksen johtokunnan jäsen, joka on kuulunut siihen koko toiminta-ajan. Johtokunnan puheenjohtajia on ollut vain kolme: lehtori Ella Kitunen 1936—1940, kouluneuvos Aino Voipio 1941—1956 ja toimitusjohtaja Veijo Kokkonen 1957—1973. Veijo Kokkonen valittiin johtokuntaan isänsä, kauppias Heikki Kokkosen kuoleman jälkeen vuonna 1941 ja on hän toiminut useita vuosia myös yhdistyksen taloudenhoitajana. Heikki Kokkonen toimi myös alkuvaiheissa lyhyen aikaa taloudenhoitajana ja osallistui rakennusvaiheessa ratkaisevasti talousneuvos K. E. Talvelan ja rakennusmestari J. H. Paanulan kanssa rakennustoimikunnan työskentelyyn. Myös johtokunnan pitkäaikainen jäsen, apteekkari Aino Kajander on syytä muistaa tässä yhteydes-

sä. Hänen apunsa oli usein ratkaisevaa laatua, kun yhdistyksellä oli rahahuolia, joita näin suureen yritykseen ryhtyneellä yhdistyksellä on riittävästi. Rovasti Veikko Vallaksen osuus lie-nee kuitenkin ratkaisevin niin seurakuntatalon rakentamisessa kuin yhdistyksen toiminnassakin, mikäli yhdistystoiminnassa voidaan erikoisesti yhden henkilön osuutta alleviivata.

Vuoden 1951 toimintakertomuksesta voimme sitten lukea yhden vaiheen päättymisestä Järvenpään Seurakuntataloyhdistys r.y:n historiassa: "Kertomusvuoteen päättyy eräs jakso Järvenpään Seurakuntataloyhdistys r.y:n toiminnasta. Yhdistyksen aikaisemmin tekemän päätöksen mukaisesti on seurakuntatalo luovutettu v:n 1952 alusta samaan aikaan toimintansa aloittaneen Järvenpään seurakunnan käyttöön. Luovutus päätöksen mukaan huolehtii uusi seurakunta tästä lähtien kaikista kiinteistöön kohdistuvista menoista. Järvenpään Seurakuntatalon nimissä toiminut laulukoro toimii kertomusvuoden jälkeen Järvenpään kirkkokuorona. — — Johtokunta toivoo, että yhdistyksemme pystyisi muuttuneissakin olosuhteissa tukemaan uutta seurakuntaa sen työssä Jumalan työvainiolla."

Piispantarkastuksen yhteydessä maaliskuun 25. päivänä 1965 lahjoitti Järvenpään Seurakuntataloyhdistys silloin seurakunnan käytössä olleen kirkon Järvenpään seurakunnalle. Luovutuspuheista on lähemmin historiikin piispantarkastuksia käsittelevässä osassa. Yhdistyksen allekirjoittama lahjakirja on nykyisen seurakuntasalin seinällä. Vielä kesäkuun 2. päivänä 1971 Järvenpään Seurakuntataloyhdistys kutsui kaikkia jäseniään kokoon toimintansa päätöstilaisuuteen. Seurakuntasali oli jälleen täynnä saman asian ympärille ryhmittynyttä joukkoa. Tilaisuudelle antoi perheyhteyden leiman, kun musiikin esittäjät olivat molemmat kolmannen polven edustajia. Yhdistyksen purkautumispäätös merkittiin yhdistysrekisteriin maaliskuun 9. päivänä 1973. Viimeisessä elokuun 30. päivänä 1973 pidetyssä johtokunnan kokouksessa, jossa olivat läsnä kaikki viimeisen johtokunnan jäsenet: Veijo Kokkonen, Ester Kokkonen, Aili Väänänen, Eevi Allisto, Esteri Eklund, Pekka Harjuvaara, Alli Juhola ja Jorma Lehtonen sekä seurakunnan kirkkoherra Mauno Airola, luovutettiin Järvenpään seu-

**JÄRVENPÄÄN SEURAKUNTATALO-
YHDISTYS r.y:n**

TOIMINNAN PÄÄTÖSTILAISUUS

seurakuntasalissa 2. 6. 1971 klo 19.

Kutsukortti

Kuva Eevi Alliston albumista / Milla Allisto

Suomessa on suunnaton määrä yhdistyksiä, jotka ovat yhdistysrekisterissä, mutta eivät ole toimineet vuosiin – vuosikymmeniin. Seurakuntataloyhdistys teki historiaa myös siinä, että se aikanaan lopetti itsensä tehtävänsä toteutettuaan.

Järvenpään Seurakuntataloyhdistys r.y:n toiminnasta:

Perustava kokous 7. 6. 1936, merkitty yhdistysrekisteriin 12/2. 1936.

Johtokuntaan ovat kuuluneet aikajärjestyksessä:

<i>Ella Kitunen</i>	<i>Anni Kirjalainen</i>
<i>Selma Savola</i>	<i>Kauno Talvela</i>
<i>Heikki Kokkonen</i>	<i>Aili Väänänen</i>
<i>Otto Hiekkänen</i>	<i>Aino Voipio</i>
<i>Veikko Vallas</i>	<i>Manne Karttunen</i>
<i>Aina Kajander</i>	<i>Veijo Kokkonen</i>
<i>Sylvia Lehtonen</i>	<i>Väinö Mutru</i>
<i>Veikko Pohjanoksa</i>	<i>Maija-Liisa Ahtela</i>
<i>Aarne Siirala</i>	<i>Ester Kokkonen</i>
<i>Ester Eklund</i>	<i>Eero Pyysiö</i>
<i>Eevi Allisto</i>	<i>Vilhelm Juhola</i>
<i>Jorma Lehtonen</i>	<i>Alli Juhola</i>
<i>Pekka Harjuvaara</i>	

Seurakuntatalon rakentaminen

Urakkasopimus Toivo Virtasen kanssa 15. 5. 1939. Valmistui pääosiltaan saman vuoden marraskuun loppuun mennessä. Vihittiin käyttöön 28. 4. 1940.

Seurakuntatalon käyttö

Varattu sotasairaalaksi talvisodan aikana. Tilat kaikkeen seurakunnalliseen toimintaan. Terijoen seurakunnan kirkkona. Pidetty myös ortodoksisia jumalanpalveluksia. Järvenpään Yhteiskoulun käytössä luokkahuoneina.

Kansanhuollon ja Vapaan huollon käytössä. Järvenpään Seurakunnan väliaikaisena kirkkona vv. 1952—1968.

Lahjoitettu Järvenpään seurakunnalle 25. 3. 1965.

O H J E L M A

Virsi 200:	1, 2, 10, 11
Puhe	Veijo Kokkonen
Soittoa, piano	Mikko Kokkonen
Kahvi	
Soittoa, oboe	Raimo Lindberg
Päätöshartaus	Veikko Vallas
Virsi 215:	3, 4

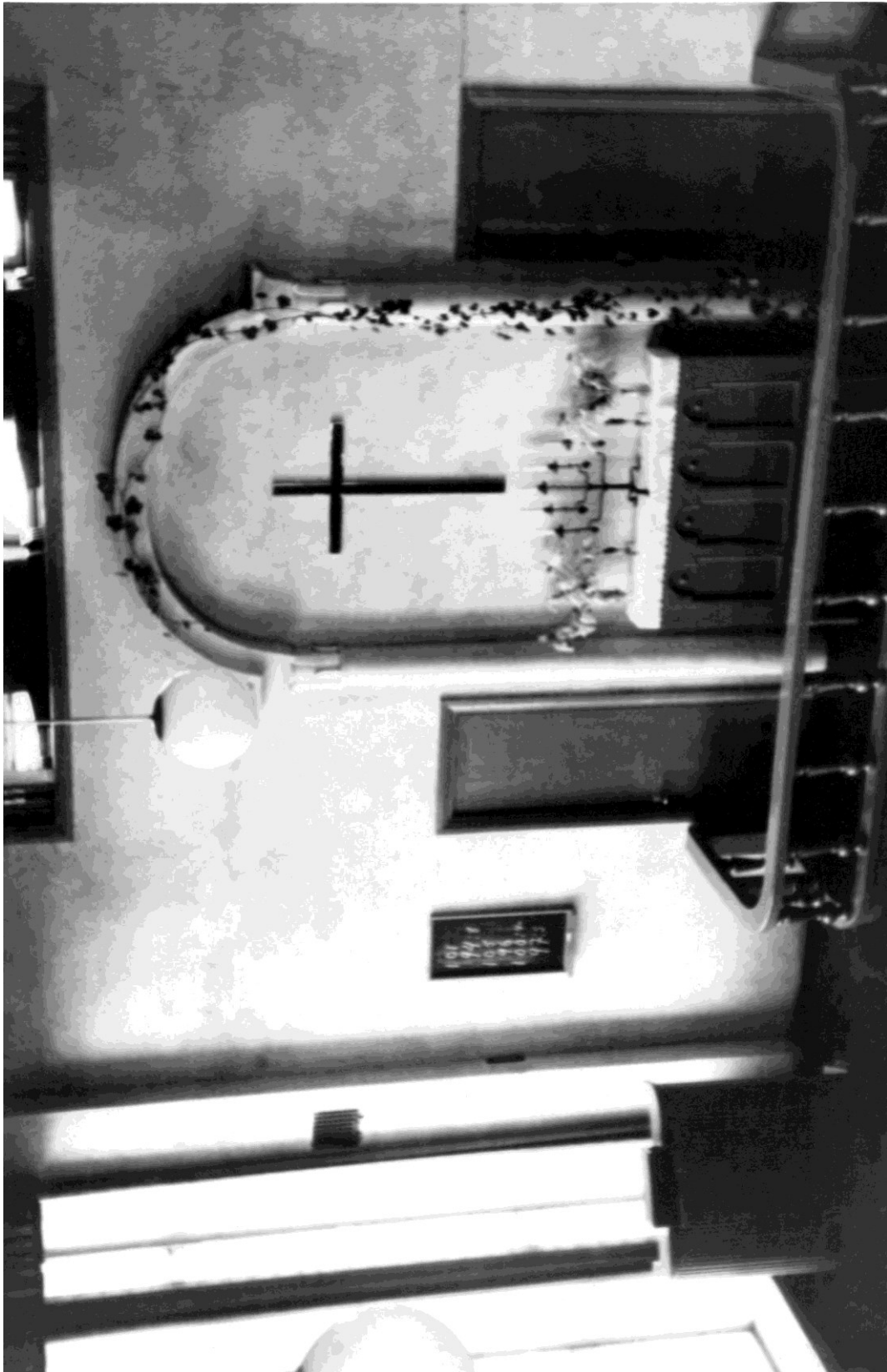
Kuva Eevi Alliston albumista / Milla Allisto

rakunnalle koko yhdistyksen jäljellä oleva omaisuus. Lopuksi johtokunnan viimeisen pöytäkirjan 8 §:n mukaan: ”Puheenjohtaja kiitti vielä kerran kaikkia yhdistyksen johtokunnan jäseniä Järvenpään Seurakuntataloyhdistyksen hyväksi suoritetusta työstä. Seurakunnan kirkkoherralle ja hänen välityksellään koko Järvenpään seurakunnalle hän esitti toivomuksen, että sama seurakunnallisen yhteistyön henki ja palvelemisen halu, mikä on valinnut Järvenpään Seurakuntataloyhdistyksen jäsenten kesken, jatkuisi ja jatkuvasti kehittyisi seurakuntalaisten keskuudessa.”

SEURAKUNNAN PERUSTAMISVAIHEET

Esitys kirkkovaltuustossa

Tuusulan kirkkovaltuuston kokouksessa 29. 11. 49 oli esillä piispantarkastuksessa viritetty kysymys toisen kappalaisen viran perustamisesta seurakuntaan. Tarkoituksena oli sijoittaa Terijoen seurakunnan silloinen kirkkoherra, rovasti Väinö Mutru tähän virkaan asuinpaikkana Järvenpää. Puheenjohtaja oli keskustellut asiasta rovasti Mutrun kanssa ja hän oli ollut halukas mahdollisesti ottamaan k.o. viran vastaan. Kirkkohallintokunta oli käsitellyt asiaa ja ehdotti, että mainittu virka perustettaisiin, mikäli rovasti Mutru ottaa viran vastaan, ja viranhaltijaa varten rakennetaan Järvenpäähän lain mukainen kappalaisen virkatalo. Tyypillistä sen ajan eri kyliin jakaantuneelle Tuusulalle oli, että heti seuraavan pykälän kohdalla eräs valtuutettu esitti, että toinea Järvenpään papeista sijoitettaisiin asumaan muualle — mieluummin Jokelaan. Kokous ei kuitenkaan ehtinyt päättyä, kun 19 §:n kohdalla valtuutettu Aino Voipio Järvenpäästä esitti toivomuksen, että Järvenpään kauppalan muodostuessa itsenäiseksi, seurakunta alkaisi suunnitella sekä Järvenpään että Keravan muodostamista itsenäisiksi seurakunniksi, puhuen varsinkin Järvenpään itsenäisyyden puolesta. Keskustelussa kävi ilmi, että valtuusto yksimielisesti kannatti tehtyä aloitetta. Tästä aloitteesta lienee katsottava Järvenpään seurakunnan synnyn alkaneen.

Seurakuntatalo vihkimispäivänä helluntaina 1947. Kuva Pekka Harjuvaara / Jaakko Harjuvaara
 Yläosassa näkyy luukkujen takaa avattava lehteri, joka kiersi kirkkosalia etu-, oikeanpuoleisella ja takaseinällä. Takaseinällä olevalla lehterillä oli urkuharmooni ja kuoron tila. Tilat olivat normaalisti avoinna kirkossa kävijöille, koska istumapaikoista oli pulaa. Enimmillään kaikki istumapaikat täytettynä väkeä

mahtui n 300 henkilöä. Viereisellä koululla oli suuret kristilliset teinipäivät ja osanottajien piti jättää päällysvaatteet koululle, jotta penkit voitiin täyttää mahdollisimman tiiviisti. Lehterille nousivat portaat kirkon pohjoisesta ulkopäädystä sekä pääoven vierestä ylös, molemmat ovat nykyisin käytössä. Seurakuntatalon remontin yhteydessä uuden kirkon rakentamisen jälkeen salin sisäkattoa laskettiin alemmaksi, niin että lehtereiden luukut jäivät piiloon kokonaan ja nykyisin siellä on etuseinän kohdalla pienoisrautatiekerhon tila, sivussa käytävä- ja kaappitilaa ja takaosassa kokous/kerhohuone

kuva 9.6.1945 / Pekka Harjuvaara / Jaakko Harjuvaara

Kuva 24.3.1945 Pekka Harjuvaara/Jaakko Harjuvaara

Pääportaiden sivusta, kulmasta meni pieni ovi pohjakerroksen partiokoloon. Päädyn ovesta mentiin pohjakerroksen seurakuntasaliin eli alasaliin. Toisessa päädyssä pohjakerroksessa oli pastori Vallaksen asunto, myöhemmin talonmiehen tehtäviä hoitavan nuorisotyönohjaajan asunto. Sitten siinä asui pitkäaikainen suntio-talonmies Eero Kallio perheineen ja myöhemmin siirtyi tien toisella puolella olevaan omakotitaloon ennen kuin uusi srk-talo rakennettiin 1983. Pohjakerrokseen avattiin isompi ovi vasta viimeisimmän remontin yhteydessä vasemman puolen nurkan takaa pitkälle seinälle.

Kuvan ottajasta ei ole varmaa tietoa. Tässä ylälehtieri näkyy paremmin. Eräässä koulukirkossa alttarin yläpuolella lehlerin ensimmäisessä rivissä olevalla pojalla oli virsikirja edessään kaiteella. Sitten hän vahingossa tönäisi virsikirjaa, joka lähti putoamaan alttarille, jossa pappi toimitti liturgiaa. Nopeana pesäpalloilijana poika nappasi kirjan vielä lennosta kiinni. Valaisimet olivat tyypilliset 1940-luvun opaalilasipallot. / Saarnaamassa todennäköisesti pastori Antti Pukkila Seurakuntaopistolta.

ALTTARIRISTI on mustaa kiiltävähkkoa muovia tms. ja reunat kiiltävää metallia. Tämän ristin puinen 'kopio' on uudessa kirkossa kulkueristinä. Tähän sisältyy kaunis jatkumo, että vanhan kirkon keskeisin asia alttarilla, risti, siirtyy vanhasta kirkosta uuteen kirkkoon kulkueristiksi, joka johtaa messun juhlakulkueen sisään ja seisoo telineessään kynttilöiden ympäröimänä messun ajan alttarin oikealla puolella.

VIISIHAARAISEN KYNTTILÄNJALAN myöhemmästä sijoituksesta ei ole tietoa.

Jossain vaiheessa alttarille tuli hopeiset kynttilänjalat (2 kpl). Muistini mukaan ne olivat rotaryklubin lahjoittamat ja niiden alareunassa oli hyvin pieni metallinen rotarylogo?

ALTTARIN kahta puolta olevat ovet eivät olleet koskaan käytössä papin tullessa alttarille, vaan hän tuli etuosan sivussa (nykyinen keittiön ovi) ja suntio avasi alttarikaiteen reunasta portin, josta kuljettiin alttarin sisäpuolelle.

Kun uusi kirkko oli otettu käyttöön, vanhasta kirkosta tehtiin jälleen SEURAKUNTATALO. Tässä yhteydessä suljettiin käynti alakertaan sisääntulon vasemmalta puolelta.

Kirkkosalin takaosaan rakennettiin väliseinä, niin että salin takaosasta tuli eteistila. Samalla kirkkosalin oikeassa reunassa olleet yläkerran luukkujen mukainen väliseinä purettiin ja sen sijaan tulivat paljeovet, jotka ovat nykyisin käytössä.

SAARNASTUOLI ja ALTTARIKAIDE poistettiin ja ne olivat ainakin jossain vaiheessa Pajalantie 11 vanhassa ruskeassa omakotitalossa toimineen Pelastusarmeijan osaston salissa. Pelastusarmeija ei enää toimi siinä rakennuksessa ja tietoa siitä eteenpäin ei liene selvitettyä.

Piispantarkastuksessa 1955 khra Väinö Mutru, piispa Eelis Gulin, pastori Pentti Kankaanpää

Vanhaa kirkkoa käytettiin myös viereisen Yhteiskoulun tilapäisinä LUOKKATILOINA. Esimerkiksi takaosan lehteriä ja seurakuntasalia taasen luonnonhistorian salina. Seuraavalla sivulla on kuva, kun kesken luonnonhistorian tunnin abit tulivat laulamaan penkkarilaulujaan tähänkin luokkaan.

Kuva 1947 penkkareista, Pentti Tynkkysen albumista

Yhtä edullinen kuin kuva koulumme kehityksestä on, jos sitä tarkastelee oppilasluvun ja opettajiston, osittain myös tulosten valossa, se ei ole, mitä tulee *koulun rakennuksiin ja taloudelliseen asemaan*. Vuoteen 1940 asti koululla kyllä oli riittävästi tiloja käytettävänä, sillä sitä mukaa kuin luokkien lukumäärä lisääntyi, laajennettiin koulun rakennuksia; niinkuin muistettaneen tähänastiset koulurakennukset on saatu aikaan kolmessa eri vaiheessa. Mutta kun ensin talvisota ja sittemmin seurannut toinen sota ovat aiheuttaneet, ettei kesäksi 1940 suunniteltua koulun neljättä ja viimeistä rakennusvaihetta ole voitu vielä tähänkään mennessä

toteuttaa ja kun samanaikaisesti oppilasmäärä rupesi voimakkaasti lisääntymään, alkoivat tilat käydä niin ahtaiksi, että pari rinnakkaisosastoa oli sijoitettava iltapäivävuorolle ja muutamia luokkahuoneita vuokrattava seurakuntatalosta. Niin kauan näinkin vielä jotenkuten tultiin toimeen, kun seurakuntatalon isoa salia saatiin käyttää luonnontiedesalina. Mutta sitten kun se vihittiin kirkoksi ja luonnontiedesali oli sijoitettava koulun päärakennukseen, kävi tilanahtaus niin sietämättömäksi, että oppilasmäärää ja luokkien lukua oli ruvettava, kuten edellä on mainittu, järjestelmällisesti supistamaan kieltäytymällä ottamasta väliluokilta eroavien oppilaiden tilalle ketään uusia.

Edellä olevat tekstit ovat Järvenpään Yhteiskoulun vuosikertomuksesta 1947-1948 sivuilta 5-6

* * *

Suunnitelmissani on tehdä jossain vaiheessa nettiin oma sivusto sekä vanhasta kirkosta että uudesta kirkosta ja silloin on helpompi täydentää tietoja ja käyttää kuvia monin tavoin ... toivottavasti toteutuu.

Jaakko Harjuvaara

kuva 24.3.1945/Pekka Harjuvaara/Jaakko Harjuvaara

Sivustoja, joilta on tietoja kerätty:

- https://www.jaakkoharjuvaara.fi/historia_jarvenpaa.shtml
- <https://www.jyks.net/>
- https://www.jaakkoharjuvaara.fi/eevin_kuvia.shtml